

MTÜ Eesti Looduskogukond

eestilooduskogukond@gmail.com

26.03.2026

Pöördumine õiguskantsleri poole.

Õiguskantsleri seadusest tulenevalt §1 lg 1 järgi on õiguskantsleri üheks ülesandeks KOV õigustloovate aktide EV põhiseadusele ja teistele seadustele vastavuse järelvalve teostamine. §1 lg 6 alusel teostab õiguskantsler järelvalvet õigusaktide välislepingutele vastavusele.

Valga Vallavalitsus esitas Valga Vallavolikogule kinnitamiseks rahvaküsitluse läbiviimise, vaid 6 km raadiuses lähtuvalt EP- alast. EP-ala kogusuurus on 7500 ha. EP-sse jäävad looduse hoiualad, Natura 2000 alad, rohealad, pärandkultuuriobjektid, looduslikult kaunis Väikese-Emajõe orund ja lammialad, mis on keskkonna ruumiväärtuseks kogu Valga valla elanikele ja ka Valga maakonnale. Koostatud rahvaküsitlus toimub vaid piiratud alal, küsitlusest jäetakse välja EP-sse kaasatud isikud(sh. ka mitmed valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid), näiteks MTÜ Eesti Looduskogukond ja veelgi enam jäetakse välja ka 6 km raadiusest elavad Tõrva valla kodanikud. Lubamatu on, et EP-ga on sätestatud tingimused planeeringuala välisele alale, tekitatakse keskkonnahäiring, kuid Valga vallaametnike väitel naabervallas toimuvad häiringud ei puutu kohalikku EP-sse ja ei vaja isegi maaomanikega kooskõlastamist ega kokkuleppeid. Neid asjaolusid ei käsitleta ja elanikud jäetakse keskkonnahäiringu küsitlusest välja.

Kuna EP-ga muudetakse Valga valla üldplaneeringut siis kaasatud isikutel peab olema tagatud võimalus avaldada oma arvamust olulise keskkonnamõjuga tegevuse planeerimisel. Leiame, et nimetatud küsitlusega rikub KOV KeSÜ § 28 lg 1, mille kohaselt on igaühel õigus osaleda keskkonnamõjuga tegevusega planeerimisel. Tegemist on õigustatud isikute (kaasatud isikute) ebavõrdse kohtlemisega.

Arhusi konventsiooni artikkel 3 punkt1 kohaselt peab olema tagatud keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemine ja punkt 2 kohaselt peavad ametnikud tagama ja abistama keskkonnaasjade otsustamise osalemises. MTÜ Eesti Looduskogukond on valitsusväline keskkonnaorganisatsioon ja ühtlasi Valga valla tuulepargi EP-sse kaasatud isik, kelle eesmärkideks on loodusmaastike ja vääriselupaikade kaitse, esindada kodanikke keskkonnakaitselistes küsimustes ja ka tuuleparkide planeeringu menetluses. Valga Vallavolikogu ja Valga Vallavalitsuse haldusmenetlus ei võimalda meil täita põhikirjalisi keskkonnakaitselisi eesmärke ning ametkondade tegevus ei taga avaliku huvi tõhusat kaitset keskkonnoahu vältimist, keskkonnariskide vähendamist ning ei lähtu ettevaatusprintsipi põhimõttest. Seega on võimalik KeSÜ§10 ja §11 võimalik rikkumine. Tegemist on avalikes huvides ülesannet täitva organisastiooni tegevusvabaduse piiramisega avaliku võimu poolt.

Keskkonnaorganisatsiooni kaebeõigus tuleneb Arhusi konventsiooni artikkel 9 lg 3 ning KeSÜ § 30 ja 31. Leiame, et Valga Vallavolikogu poolt vastu võetud määrus nr 82 ja otsus 19.03. 2026 (elanike väljaselgitamise kord ja muutmine), rikub nii materiaalsust, kui ka formaalset õiguspärasust, mis tuleneb nii riigi siseõigusest kui ka rahvusvahelistest kokkulepetest. Ka näeb ette siseriiklik õigus PlanS § 9 lg 1, lg 2 ja lg 3 avalikkuse kaasamist planeeringu protsessi.

Eelnevalt on toimunud EP-u osas kogukonna initsiatiivil kaks rahvaalgatust, mille tulemusena selgitati välja kogukonna huvid. Valga Vallavalitsus kontrollis rahvaalgatuse menetluslikku õigsust rahvastikuregistri andmete põhjal ja tuvastas, et 1% Valga valla hääleõiguslikest kodanikest osales küsitluses, kuni käsoleva ajani pole rahvaalgatusi Valga Vallavolikogus menetletud. KOKS § 32 lg 1, lg 2 alusel on esitatud kaks korda rahvaalgatus.

Valga vald ei ole põhjendustega tagasi lükanud ega ka aktsepteerinud elanike algatusel toimunud rahvaküsitlust ja pole seda avalikustanud. Veelgi enam KOKS § 32, lg 8 kohaselt saavad rahvaküsitlustel osaleda kõik rahvastikuregistri andmetel selle omavalitsusüksuse territooriumil elavad valla- või linnaelanikud. Rahvaalgatuse teemat pole Valga Vallavolikogu ega Valga vallavalitsus oma istungitel käsitlenud, protokollinud ega arutanud rahvaküsitluste elluviimist, mida nõuab KOKS § 32, lg 14.

Esimene elanike arvamus edastati 06.01.2025.a. 409 isiku digitaalselt allkirjaga EP-u osas Valga Vallavalitsusele, kellest rahvastikuregistri andmetel elas 229 Valga valla territooriumil (eriplaneeringuala mõjupiirkonda jäävad ka naabervalla Tõrva elanikud). Teine rahvaküstitlus edastati 18.08. 2025.a. Valga Vallavalitsusele 551 elaniku seisukohad EP-u osas (303 digitaalselt allkirjastatud kujul ja 248 paberkandjal.) Valga vallavanem Mart Kase edastas 04.12.2025.a. nr 9-1, 3/4304-3 oma kirjas seisukoha, et tuginedes haldusmenetluse seaduse §41 anname Teile teada, et kujundame vallavalitsuse seisukoha esitatud eelnõu kohta hõlpsamalt jaanuari kuu jooksul ja seejärel viime läbi vajalikud toimingud. Käesoleva hetkeni on seisukoht selgitamata ja menetlus läbi viimata. Selline tegevus seab kahtluse alla Valga Vallavalitsuse ja Valga Vallavolikogu uue läbiviidava rahvaküsitluse objektiivsuse ja erapooletuse.

Tuulepargi EP on läbinud avaliku väljapaneku, kus sotsiaal-majanduslikus analüüsis pole käsitletud rahva poolt läbi viidud rahvaküsitluste tulemusi. Küll on seal viidatud, et järgmises etapis selgitatakse välja elanikkonna seisukohad. Kuna EP võetakse vastu eelvaliku alusel lihtsustatud kujul, seega ei järgne teist etappi, on see info eksitav. Selline tegevus viitab, et Valga Vallavalitsus esindab arendaja ärilisi erahuve ja on vastuolus kogukonna seisukohtadega, (säilitada väärtuslikud loodusmaastikud, hoiualad, rohealad, vääriselupaigad, Natura 2000 alad).

Rahvaalgatustega mitte arvestamine on vastuolus planeerimispõhimõtetega. Rahvaalgatuse korras välja selgitatud avaliku huviga mitteametamine KOV poolt rikub kaasatud isikute õigusi planeerimisprotsessis osalemisel.

Leiame, et elanike arvamuse väljaselgitamise kord vastuvõetud 18.06.2025. a. nr. 82 ja muudetud 19.03.2026.a. § 3 punkti 3 osas on vastuolus § 2 lõige 1. Küsitluses on õigus osa võtta igal Valga valla hääleõiguslikul kodanikul, kuid küsitlusala 6 km Valga tuulepargi EP-u osas võtab selle õiguse ära. § 2 lõige 4 sätestab ära küsitluse ulatuse, need võivad olla ülevallalised või piirkondlikud. Kuna tegemist on üldplaneerigut muutva tegevusega on PlanS-st tulenevalt igal valla kodanikul ja kaastud isikul õigus osaleda küsitluses.

Kinnitame, et samas küsimuses pole pöördunud kohtu poole.

MTÜ Eesti Looduskogukond

Juhatuse liikmed: Ene Solom tel. 55561096

Hele Kängsepp tel. 56738414